

Rada seniorů České republiky, o. s.

Nám. W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3

Telefon: +420 234 462 073-7

Web adresa: www.rscr.cz

E-mail: rscr@rscr.cz

JUDr. **Naděžda Březská**, ředitelka
legislativního odboru, Ministerstvo
práce a sociálních věcí ČR, Na
Poříčním právu 1, 128 01 Praha 1

Váš dopis zn./ze dne Naše značka (uveďte v odpovědi) Vyřizuje/linka V Praze dne 7. května 2014

Věc: Stanovisko, zásadní připomínky a zásadní návrhy k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Vážená paní ředitelko,

Rada seniorů ČR navrhované změny v zákoně č.111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi a v novelách zákonů doprovodných vítá. Ale dlouhodobý problém, tj. ochrana finanční dostupnosti nájemního bydlení osamocených senierek a seniorů, je stále řešen nedostatečně. Navíc se seniorům zakládají nové povinnosti. Tj. prodat majetek na který celý život spořili a žádat obec a ostatní pronajímatele o cenově dostupný a přiměřený byt. To senioři samozřejmě činí, dostatek malometrážních bytů bohužel k dispozici není. Dle sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 jich jenom pro seniory chybí 77 000. Z toho v hl.m.Praze 12 500, v Brně 5 000, v Ostravě 4 000, v Plzni 1 300, v Liberci 1 000, atd. Oceňujeme sjednocení podmínek pro přiznání tzv. doplatku na bydlení pro seniorskou populaci s nemocnými a nezaměstnanými. Ve srovnání s příznivěji nastavenými podmínkami osob v insolventi jde ale stále o diskriminaci. Započítávání příjmů z 80 % zpřístupní doplatek na bydlení pouze seniorům s penzí do 3 575 Kč. Příjemců s takto nízkými penzemi žilo v České republice k 1. lednu letošního roku 13 237. Nastavení systému pomoci v hmotné nouzi pouze na příjmy a nikoliv na náklady na bydlení je ve vztahu k seniorské populaci kontraproduktivní. Na tuto skutečnost Rada seniorů ČR upozorňuje již šest roků. Proto opětovně navrhuje podmínky doplatku na bydlení u osob v seniorském věku vázat nikoliv na příjem, ale na náklady na bydlení. Tj. odstranit podmínku souběhu „doplatku na bydlení“ s „příspěvkem na živobytí“. U okruhu společně posuzovaných osob požadujeme navrátit původní dikci zákona z doby jeho účinnosti, tedy z okruhu společně posuzovaných osob vyloučit osamělého příjemce starobního důchodu nebo dvojice příjemců starobních důchodů. V novele zákona o státní sociální podpoře požadujeme legislativně ošetřit dlouho neřešený problém, tj. umožnit v případě potřeby nastavení specifických normativních nákladů na bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy u osob starších 65 let. **Zásadní legislativní návrhy:**

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o pomoci v hmotné nouzi

Čl. I

Nový bod 17 zní: § 33 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č.62 zní:

„§ 33

Podmínky nároku na doplatek na bydlení

(1) Nárok na doplatek na bydlení má vlastník bytu, který jej užívá, nebo jiná osoba, která užívá byt na základě písemné smlouvy, rozhodnutí příslušného orgánu, nebo jiného písemného dokladu s výjimkou čestného prohlášení, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu¹² byl

- a) příjem vlastníka bytu nebo jiné osoby, která užívá byt (§ 9 odst.1), zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24), nebo
- b) příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob (§ 24).

(2) Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení lze přiznat s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob. Nárok na doplatek na bydlení nevznikne, pokud osoba bez vážného důvodu odmítne možnost přiměřeného bydlení ve smyslu § 11 odst. 4 písm. a), které je povinna si aktivně hledat; za tímto účelem je osoba také povinna o takovéto bydlení požádat obec, ve které má trvalý pobyt či ve které se skutečně zdržuje. Obec je v těchto případech povinna příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi na jeho vyzvání sdělit, zda ji osoba o přidělení přiměřeného bytu požádala, zda osobě nabídka takového bydlení ze strany obce byla učiněna a zda tato nabídka byla osobou akceptována. Orgán pomoci v hmotné nouzi posuzuje přiměřenost bydlení ve vztahu k bydlení stávajícímu zejména s přihlédnutím k jeho formě, velikosti, výši nákladů na bydlení a osobním poměrům žadatele o doplatek na bydlení a osob s ním společně posuzovaných. Ustanovení vět třetí až páté se nepoužijí u osoby, které byl poskytnut příspěvek na zvláštní pomůcku podle jiného právního předpisu¹⁹), ze kterého byla financována úprava bytu, a u osoby obývající byt zvláštního určení, jestliže její zdravotní stav zvláštní úpravu tohoto bytu vyžaduje.

(3) Nárok na doplatek na bydlení může mít také osoba užívající nemovitost po dobu probíhajícího dědického řízení k této nemovitosti, pokud se zůstavitelem, který byl vlastníkem nemovitosti, žila ve společné domácnosti k datu jeho úmrtí a byla s ním společně posuzovanou osobou.

(4) V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že za osobu, která užívá byt na základě písemné smlouvy, považuje i

- a) vlastníka nebo osobu užívající na základě písemné smlouvy za účelem bydlení jiný než obytný prostor, za předpokladu, že uvedený prostor splňuje standardy kvality bydlení podle § 33b,
- b) osobu ubytovanou v domově pro seniory, domově pro osoby se zdravotním postižením, domově se zvláštním režimem, v chráněném bydlení, domovech na půl cesty, terapeutických komunitách a azylových domech podle zákona o sociálních službách⁶²); § 33b se v tomto případě nepoužije.

(5) Nárok na doplatek na bydlení má bez splnění podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2 nezletilé nezaopatřené dítě, které je v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež, nebo které žije v náhradní rodinné péči, a to za podmínky, že na něj přešlo vlastnictví nebo nájem bytu a dítě nemá dostatečný příjem nebo majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení.

(6) Nárok na doplatek na bydlení má bez splnění podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2 též osoba starší 65 let, která nemá dostatečný příjem nebo majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení.

(7) Splňuje –li podmínky nároku na doplatek na bydlení více osob, náleží doplatek na bydlení jej jednou v rámci jednoho okruhu společně posuzovaných osob, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou – li se tyto osoby, určí orgán pomoci v hmotné nouzi, které z těchto osob se doplatek na bydlení přizná.

62) Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.“

Zdůvodnění:

Navrhuje se zrovnoprávnit postavení osob starších 65 let věku, které nemají dostatečný příjem ani majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení s nezletilými nezaopatřenými osobami dle odstavce 5. Nastavení systému pomoci v hmotné nouzi u osob starších 65 let věku kromě příjmu též na náklady na bydlení vyřeší dlouho neřešený problém finanční nedostupnosti nájemního bydlení u osamocené bydlících seniorů. **Návrh je předkládán s ohledem na deklarovanou účinnost zákona o sociálním bydlení až od roku 2017.** Situace je vážná, osaměle žijících senierek nebo seniorů v nájemních bytech v Praze a v dalších velkých městech, tj. s vysokým nájmem, je dle sčítání lidu, domů a bytů cca 60 000.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o státní sociální podpoře

Čl. III

1. Za bod 3 se vkládá nový bod 4, následný bod se přečísluje. Nový bod 4 zní: V § 28 se doplňuje písmeno d), které zní:

„d) částek normativních nákladů na bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy pro osamocenou osobu starší 65 let“.

Zdůvodnění:

Navrhuje se zmocnit ministerstvo práce a sociálních věcí diferencovaně nastavit částky normativních nákladů na bydlení pro osoby starší 65 let bydlící v nájemním bytě. Jde o zvýšení sociální ochrany těchto osob, které z důvodu nedostatku normativně stanovených bytů (38 m² pro osamocenou osobu) jsou nuceni žít v bytech s větší podlahovou plochou. Ministerstvo práce tak bude mít nástroj a možnost zvýšit sociální ochranu těchto osob. Zda nový nástroj v následných letech využije, či nikoliv bude plně v jeho uvážení. **Návrh je předkládán s ohledem na deklarovanou účinnost zákona o sociálním bydlení až od roku 2017.**

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o životním a existenčním minimu

Čl. IV

1. Za bod 2 se vkládá nový bod 3, ostatní body se přečísloují. Nový bod 3 zní: V § 4 odstavec 6 zní:

„(6) Pokud společně užívají byt osoby, které lze společně posuzovat v rámci dvou nebo více okruhů společně posuzovaných osob, má přednost společné posuzování rodičů a nezaopatřených dětí; v ostatních případech se okruh společně posuzovaných osob stanoví podle jejich souhlasného prohlášení. Osamělý rodič společně užívající byt s rodiči se však posuzuje i s dítětem společně s rodiči. **Osamělý příjemce nebo dvojice příjemců starobního důchodu se pro účely tohoto zákona a zákona č.111/2006 Sb., posuzují samostatně.“.**

Zdůvodnění:

Navrhuje se návrat k původní dikci zákona z doby jeho účinnosti. Tj. z okruhu společně posuzovaných osob vyloučit osamělého příjemce starobního důchodu nebo dvojice příjemců starobních důchodů. Současné nastavení zákona přenáší na příjemce starobního důchodu, kdy důchod má sloužit k úhradě jeho potřeb, zákonnou povinnost financovat obživu dospělým nezaměstnaným dětem, nebo nezaměstnaným vnukům a jejich partnerům, žijícím v jeho bytě a ve společné domácnosti. Vyživovací povinnost stanovuje pouze soud, je otázkou zda by ji seniorovi vůči dospělému dítěti stanovil. Jde o obcházení zákona, který výživné umožňuje stanovit pouze soudní cestou.

Za akceptování našich zásadních návrhů předem děkujeme a jsme s úctou

Dr. Zdeněk Pernes – předseda RS ČR